

Warszawa, dnia 01.03.2019 r.

L. dz. WA.5161.40.4.2019.JG.

ZAWIADOMIENIE

WIR
2019-03-07
Ajeu

Działając na podstawie na podstawie art. 6 ust.1 pkt 1 i 3, art. 89 pkt 2, art. 91 ust.4, pkt. 4 i art. 94 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2067) oraz art. 61§ 4 i art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096), w nawiązaniu do wniosku Pana Jakuba Affelskiego, właściciela firmy Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska SZPILA Jakub Affelski, działającego w imieniu i na rzecz inwestora – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie, ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa, z dnia 19.02.2019 r. (data wpływu: 20.02.2019 r., uzupełniony 25.02.2019 r.), w sprawie udzielenia pozwolenia na prowadzenie **archeologicznych rozpoznawczych badań powierzchniowych** związanych z planowaną realizacją inwestycji pn.: „Rozbudowa drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów od km. ok. 300+000 do ok. km. 334-636” - Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków **zawiadamia o wszczęciu postępowania** w sprawie udzielenia pozwolenia na przeprowadzenie **nieinwazyjnych archeologicznych rozpoznawczych badań powierzchniowych** związanych z planowaną realizacją inwestycji pn.: „Rozbudowa drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów od km. ok. 300+000 do ok. km. 334-636”.

Jednocześnie Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków uprzejmie prosi o wywieszenie niniejszego zawiadomienia w zwyczajowo przyjęty sposób.

Pouczenie

1. Strony mają prawo zapoznać się z aktami sprawy oraz wypowiedzieć się na piśmie co do zebranych dowodów i materiałów w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego zawiadomienia. Po upływie powyższego terminu zostanie wydana decyzja w przedmiotowej sprawie.
2. Akta sprawy będą udostępnione w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w dniach i godzinach pracy, po wcześniejszym umówieniu się.

Załącznik 1. - kopia programu archeologicznych rozpoznawczych badań powierzchniowych

Załącznik 2. – kopia planu obszaru przeznaczonego do badań

Załącznik 3. – kopia decyzji nr 1430/2018 Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 24.10.2018 r. określającej zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych przed realizacją planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk - Czosnów

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Bogna Radziwińska
Kierownik Wydziału Archeologii

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska SZPILA
Jakub Affelski

NA 5161.40.4.2019.JG
WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel. 22 44 30 000, fax: 22 44 30 401
www.mwzkz.pl
-8-

Grabówiec 18.02.2019 r.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie
Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
ul. Nowy Świat 18/20,
00-373 Warszawa

PLAN PRAC ARCHEOLOGICZNYCH

W związku z realizacją zadania pn. „Rozbudowa drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów od km ok 300+000 do ok km 334+636”, na zlecenie GDDKiA O. Warszawa, przeprowadzone zostaną archeologiczne badania powierzchniowe mające na celu uzupełnienie informacji o stanowiskach archeologicznych oraz innych obiektach podlegających ochronie konserwatorskiej, które znajdują się lub mogą znajdować się w pasie kolizji planowanej budowy obwodnicy.

Wykonanie prac terenowych planowane jest na okres 20.03.2019 – 30.06.2019 i prowadzone będzie zgodnie z przyjętą metodyką tego typu badań na ok 15 km odcinku drogi S7 (km 20+062 km 334-636 km) na obszarze powiatu nowodworskiego. Ekipa badawcza zamierza wykonać dwa przejścia całej długości inwestycji, w trakcie których zinwentaryzowany zostanie odkryty ruchomy i nieruchomy materiał zabytkowy. Na podstawie informacji pozyskanych w terenie, zbudowana zostanie baza danych (w systemie GIS) o obiektach podlegających ochronie będących w pasie kolizji i najbliższym otoczeniu planowanej inwestycji. W trakcie prac terenowych prowadzona będzie dokumentacja fotograficzna z postępu działań. Wszystkie pomiary lokalizacyjne prowadzone będą przy użyciu sprzętu pomiarowego: MobileMapper 100 TotalGIS GPS/NTRIP/RTK; Trimble Juno SB,

Archeologiczne rozpoznawcze badania powierzchniowe na trasie planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej – Czoshów od km 300+000 do ok km 334+636

Zakres archeologicznych prac terenowych w powiecie nowodworskim.

Legenda

— droga ekspresowa S7 - zakres

Autor: mgr Jakub Affeński

Pracownia Archeologiczno - Konserwatorska SZPIŁA Jakub Affeński
Grabowiec 93B; 06-100 Putusk
tel. 668912712; mail: pa-k@wp.pl

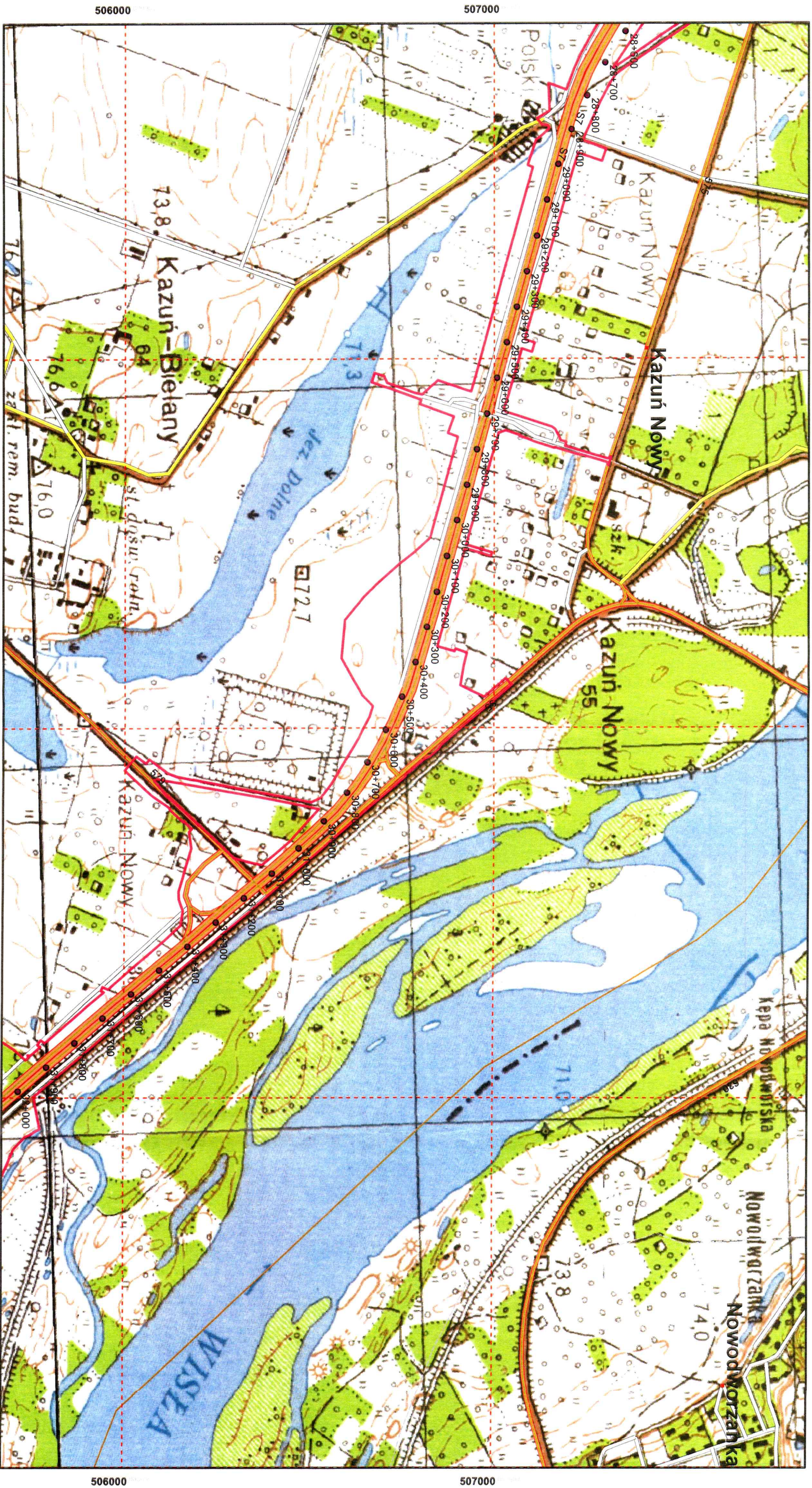

1:10 000

Mapa 1

Archeologiczne rozpoznawcze badania powierzchniowe na trasie planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czoznów od km ok 300+000 do ok km 334+636

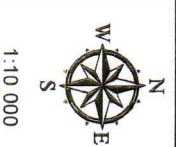
Zakres archeologicznych prac terenowych w powiecie nowodworskim.

Legenda

— droga ekspresowa S7 - zakres

Autor: mgr Jakub Afrejski
Pracownia Archeologiczno – Konserwatorska SZPIŁA Jakub Afrejski
Grabowiec 93B; 06-100 Pułtusk
tel. 668912712; mail: pa-k@wp.pl

1:10 000

Mapa 2

Archeologiczne rozpoznawcze badania powierzchniowe na trasie planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów od km ok 300+000 do ok km 334+636

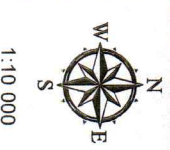
Zakres archeologicznych prac terenowych w powiecie nowodworskim.

Legenda

— droga ekspresowa S7 - zakres

Autor: mgr Jakub Affeński
Pracownia Archeologiczno – Konserwatorska SZPIŁA Jakub Affeński
Grabówiec 93B, 06-100 Pułtusk
tel. 668912712; mail: pa-k@wp.pl

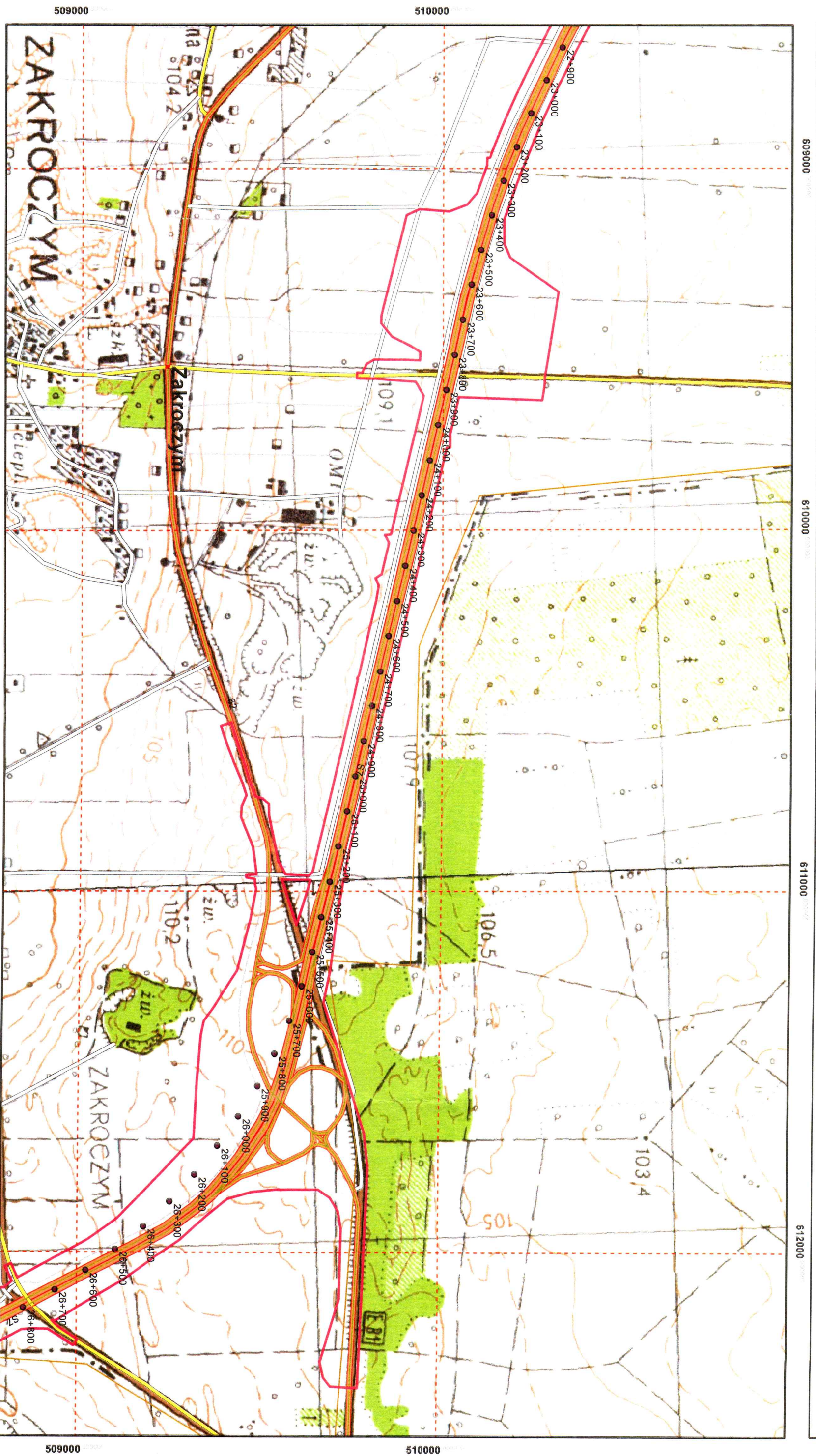

1:10 000

Mapa 3

Archeologiczne rozpoznawcze badania powierzchniowe na trasie planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czostków od km 300+000 do ok km 334+636

Zakres archeologicznych prac terenowych w powiecie nowodworskim.

Legenda

— droga ekspresowa S7 - zakres

Autor: mgr Jakub Afrejski

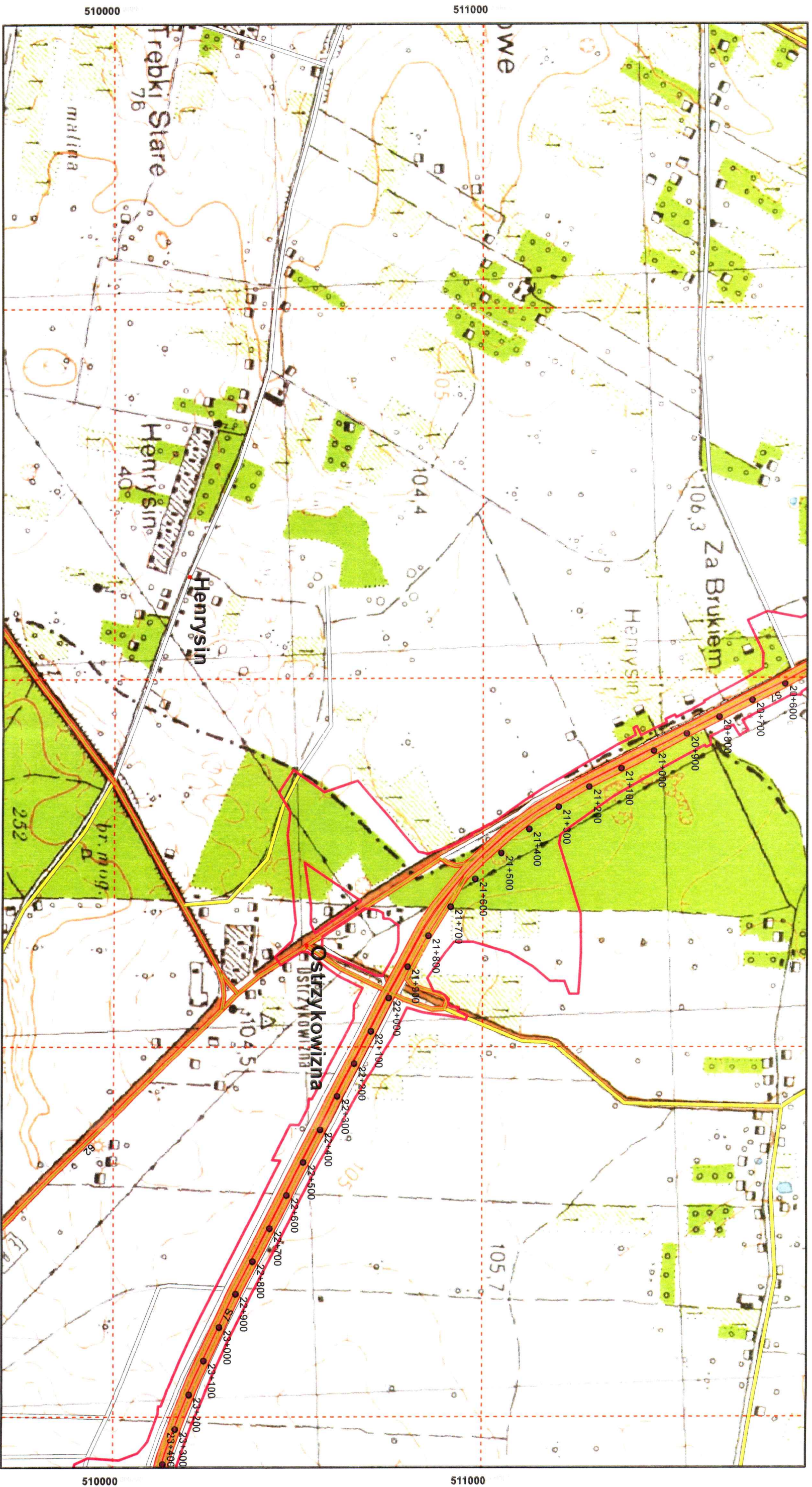
Pracownia Archeologiczno – Konserwatorska SZPIŁA Jakub Afrejski
Grabówiec 93B; 06-100 Pułtusk
tel. 668912712; mail: pa-k@wp.pl

1:10 000

Mapa 4

Archeologiczne rozpoznawcze badania powierzchniowe na trasie planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów od km ok 300+000 do ok km 334+636
Zakres archeologicznych prac terenowych w powiecie nowodworskim.

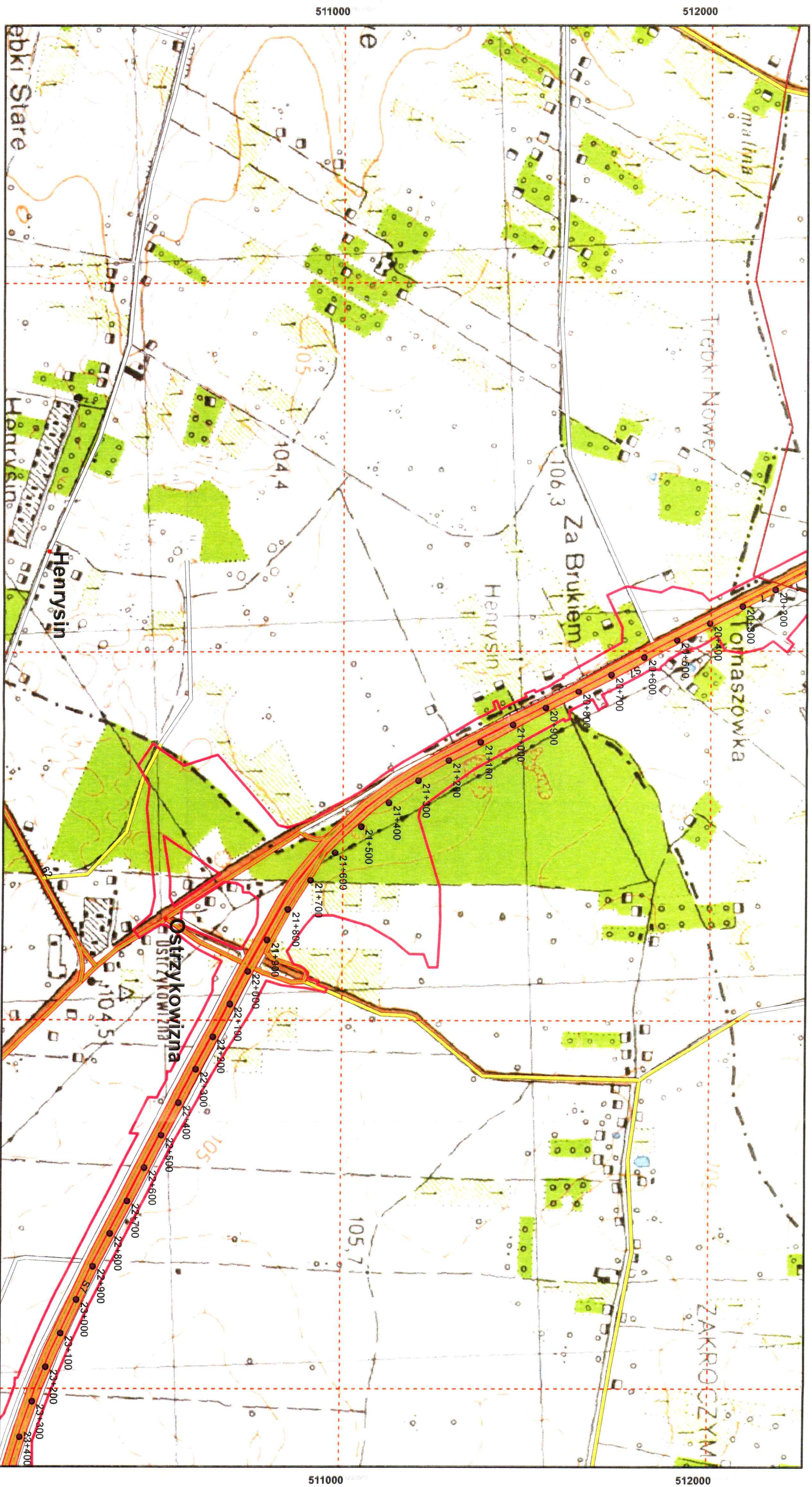
Legenda

— droga ekspresowa S7 - zakres

Autor: mgr Jakub Aftejski
Pracownia Archeologiczno – Konserwatorska SZPIŁA Jakub Aftejski
Grabowiec 93B; 06-100 Pukfusk
tel. 668912712; mail: pa.k@wp.pl

1:10 000
Mapa 5

Archeologiczne rozpoznawcze badania powierzchniowe na trasie planowanej rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnow od km 300+000 do ok km 334+636
Zakres archeologicznych prac terenowych w powiecie nowodworskim.

Legenda

— droga ekspresowa S7 - zakres

Autor: mgr Jakub Aftejski

Pracownia Archeologiczno – Konserwatorska SZPIŁA Jakub Aftejski
Grabówiec 93B; 06-100 Pultusk
tel. 668912712; mail: pa-k@wp.pl

1:10 000

Mapa 6

Warszawa, dnia 24.10.2018 r.

L.dz. WA.5183.30.84.2018.MW

DECYZJA Nr 1430/2018

Działając na podstawie art. 31 ust.2 w związku z art. 6 ust.1 pkt 3, art. 89 pkt 2, art. 91 ust.4, pkt. 4, ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r., poz. 2187 z późn. zm.) oraz art. 21 §1 i art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.) - po rozpatrzeniu wniosku Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Warszawie, ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa z dnia 11.09.2018 r. (pismo O.WA.I – 2.520.46.2018.1.KH, data wpływu: 14.10.2018 r.) w sprawie określenia zakresu i rodzaju niezbędnych badań archeologicznych w związku z zamiarem realizacji inwestycji polegającej na rozbudowie drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów

o k r e ś l a m

zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych w związku z zamiarem realizacji inwestycji polegającej na rozbudowie drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów.

1. Dla całego przedmiotowego odcinka inwestycji należy przeprowadzić pełną kwerendę źródłową obejmującą analizę zdjęć lotniczych (w tym historycznych zdjęć lotniczych) oraz kwerendę materiałów archiwalnych.
2. Należy wykonać analizy danych LiDAR (laserowy skaning lotniczy) dla odcinków inwestycji znajdujących się w lasach lub na nieużytkach.
 - a. W opracowaniu ww. analizy należy wskazać wszystkie obiekty posiadające cechy zabytku lub co do których istnieje przypuszczenie, że stanowią pozostałość takiego obiektu (m. in. pozostałości bunkrów, okopów, ziemianek, stanowisk strzelniczych związanych z historią militarną regionu; kurhany, mielerze, nasypy historycznych dróg, pozostałości historycznych zabudowań i innych form historycznego zagospodarowania terenu, które posiadają własną formę terenową).
 - b. W celu uzyskania wiarygodnych rezultatów należy analizować dane o jak największym stopniu dokładności, a mianowicie Numeryczny Model Terenu wygenerowany z możliwie najwyższą rozdzielczością na podstawie dostępnej chmury punktów pochodzącej z danych Informatycznego Systemu Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK), a następnie poddany szeregowi analiz w środowisku GIS (ze szczególnym uwzględnieniem: PCA –

Principal Component Analysis of Multiple Shaded Reliefs, SVF – Sky-view Factor, LRM – Local Relief Model) przy udziale specjalisty/archeologa mającego doświadczenie w analizie zdjęć lotniczych.

- c. W przypadku istnienia dla terenu danych zarówno w standardzie I jak i standardzie II zawsze należy opracowywać dane o wyższej gęstości (standard II).
 - d. W opracowaniu wyników należy posługiwać się wytycznymi zawartymi w „Zaleceniach w zakresie pozyskiwania, przetwarzania, analizy i zastosowania danych LIDAR w celu rozpoznania zasobów dziedzictwa archeologicznego w ramach programu AZP” opracowanych przez Zakład Fotogrametrii, Teledetekcji i Systemów Informacji Przestrzennej, Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej.
3. W pasie planowanej inwestycji należy wykonać weryfikacyjne badania powierzchniowe w pasie o szerokości ok. 300 metrów (min. 150 metrów w obu kierunkach od osi inwestycji jednak nie mniej niż całkowity zasięg planowanych prac związanych z inwestycją) w celu weryfikacji lokalizacji i stanu zachowania znanych zabytków archeologicznych oraz ew. odkrycia zabytków nie znanych wcześniej. Na etapie weryfikacyjnych badań powierzchniowych należy dokonać weryfikacji terenowej obiektów wytypowanych wcześniej na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, zdjęć lotniczych (w tym archiwalnych zdjęć lotniczych), kwerendy archiwalnej oraz analizy LiDAR.
4. Należy wytypować stanowiska archeologiczne (ujawnione w trakcie badań weryfikacyjnych) bezpośrednio zagrożonych przez inwestycję i **zweryfikować je za pomocą sondażowych wykopów archeologicznych a następnie przebadać je wykopaliskowo.**
5. Archeologiczne badania wykopaliskowe polegają na metodycznym wyeksplorowaniu i zadokumentowaniu wszelkich pozostałości archeologicznych ujawnionych w toku wcześniejszych badań oraz wskazanych na podstawie danych posiadanych przez MWKZ.
6. Na obszarach, na których nie stwierdzono – z powodu niedostępności terenu dla obserwacji powierzchniowej – materialnych śladów osadnictwa, ale w których - ze względu na położenie w krajobrazie, formy terenowe i kontekst osadniczy lub wyniki analizy LiDAR - można spodziewać się istnienia obiektów archeologicznych - należy (w przypadkach, w których nie jest możliwa jednoznaczna weryfikacja metodą powierzchniową) wytypować miejsca do przeprowadzenia sondaży poszukiwawczych.
7. Szczegółowy zakres, powierzchnia i lokalizacja archeologicznych wykopów sondażowych zostanie określona przez tut. organ po dostarczeniu do MWKZ wyników rozpoznania terenowego zawierającego wnioski konserwatorskie osoby

kierującej badaniami powierzchniowymi z zastrzeżeniem, że łączna powierzchnia archeologicznych wykopów sondażowych na stanowisku archeologicznym badanym sondażowo nie może być mniejsza niż 1 ar a wymiary pojedynczego wykopu sondażowego nie powinny być mniejsze niż 2 metry szerokości i 10 metrów długości.

8. Szczegółowy zakres, powierzchnia i lokalizacja wykopów archeologicznych w ramach archeologicznych badań szeroko-płaszczyznowych zostanie określona po przedstawieniu wyników badań sondażowych dla każdego stanowiska archeologicznego dla którego określono obowiązek wykonania takich badań.
 - a. W uzasadnionych przypadkach tut. organ może orzec brak konieczności kontynuowania badań na terenie stanowiska archeologicznego w formie szeroko-płaszczyznowych badań archeologicznych jeżeli w toku badań sondażowych wykazano, że wyznaczony zabytek archeologiczny został zweryfikowany negatywnie, lub, że w wyniku dotychczasowego zagospodarowania terenu pozostałości archeologiczne zostały całkowicie zniszczone.
 - b. W toku szeroko-płaszczyznowych archeologicznych badań wykopaliskowych prace na zweryfikowanych pozytywnie stanowiskach archeologicznych należy prowadzić jasno zdefiniowanymi etapami określonymi w przygotowanych wcześniej programach badań. Pierwszy etap badań powinien obejmować powierzchnie nie mniejszą niż 10 arów.
 - c. Wykopy archeologiczne w pierwszym etapie szeroko-płaszczyznowych archeologicznych badań wykopaliskowych na zweryfikowanych pozytywnie stanowiskach archeologicznych powinny być zlokalizowane w miejscu największej koncentracji pozostałości archeologicznych lub w centralnej części zabytku jeżeli nie można jednoznacznie wyznaczyć takiego miejsca.
 - d. W szczególnych przypadkach tut. organ może nakazać prowadzenie wszystkich prac eksploracyjnych ręcznie z uwagi na dobro substancji zabytkowej. Powyższe dotyczy szczególnie:
 - i. Stanowisk archeologicznych, na których warstwa kulturowa występuje na powierzchni gruntu;
 - ii. Stanowisk archeologicznych zidentyfikowanych jako paleolityczne, mezolityczne lub neolityczne, na których odnaleziono zabytki kamienne/krzemienne lub wykazano miejsca obróbki krzemienia;
 - iii. Stanowisk archeologicznych zidentyfikowanych jako cmentarzyska - zwłaszcza cmentarzyska ciałopalne z zachowanymi pochówkami;
 - iv. Stanowisk archeologicznych, na których zidentyfikowano szczególnie dużą ilość materiału zabytkowego.
9. W toku badań sondażowych oraz wykopaliskowych na wytypowanych stanowiskach należy:
 - Zlokalizować wykopy w siatce arowej zorientowanej według magistrali N-S, W-E.

- Zadokumentować ujawnione obiekty i wyeksplorować w całości.
- Zapewnić: a) ręczne odczyszczenie powierzchni odhumusowanych wykopów archeologicznych; b) ręczne odczyszczenie oraz zadokumentowanie zewnętrznych profili wykopów archeologicznych; c) składowanie ziemi pochodzącej z badanych obiektów poza obszarem wykopu.
- W uzasadnionych przypadkach zapewnić ręczne odhumusowanie.
- Podstawową dokumentację rysunkową, zewnętrznych profili wykopów, planów wykopów w granicach arów, planów oraz profili poszczególnych obiektów należy wykonywać w skali 1:20.
- Podstawowa dokumentacja fotograficzna musi zawierać odpowiedniej wielkości skalę, tabliczkę oraz strzałkę wskazującą północ.
- Fotograficznie należy zadokumentować: teren stanowiska przed rozpoczęciem badań, proces odhumusowania, proces ręcznego odczyszczenia powierzchni odhumusowanych wykopów, powierzchnię wykopów przed rozpoczęciem eksploracji (min. 1 zdjęcie dla każdej ćwiartki wyznaczonego ara), zewnętrzne profile wykopów, obiekty archeologiczne przed rozpoczęciem eksploracji, obiekty archeologiczne na każdym kolejnym zakończonym poziomie eksploracji, obiekty archeologiczne w profilu, obiekty archeologiczne po zakończeniu eksploracji (min. 1 zdjęcie dla każdej ćwiartki wyznaczonego ara), proces zasypywania wykopów, wykopy archeologiczne po zasypaniu, pozyskane zabytki archeologiczne przed podjęciem konserwacji oraz po przeprowadzeniu wstępnej konserwacji (oddzielnie dla każdego zabytku wydzielonego oraz zbiorczo dla zabytków masowych pochodzących z jednej jednostki stratygraficznej).
- Zdjęcia planów należy w miarę możliwości wykonywać pionowo w dół np. przy użyciu przystosowanej tyczki fotograficznej. Zdjęcia profili należy wykonywać prostopadle do dokumentowanych profili.
- W trakcie badań należy prowadzić stały monitoring przy użyciu wykrywaczy metali, zarówno przed przystąpieniem do odhumusowania przyszłych wykopów archeologicznych, jak też w trakcie eksploracji obiektów archeologicznych przy jednoczesnej planigrafii znalezisk, a także w zakresie hałd ziemnych powstałych po od-humusowaniu badanego obszaru i eksploracji obiektów archeologicznych.
- Dokumentacja badań archeologicznych winna zawierać wszystkie elementy określone w Zał. 2 do Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru

zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609).

- Dokumentacja może zawierać dodatkowe elementy, np. ortofotoplany co jednak nie może stanowić podstawy do rezygnacji z elementów dokumentacji określonych w ww. Załączniku II.
- Dokumentacja dla każdego zabytku archeologicznego na wszystkich etapach badań powinna być spójna i prowadzona jednolicie nawet w przypadku zmiany wykonawców kolejnych etapów badań. Co oznacza przede wszystkim prowadzenie wszystkich inwentarzy i rejestrów w sposób ciągły. Wzory wszystkich kart oraz szablony dokumentacji rysunkowej powinny być zbieżne i porównywalne.
- Po zakończeniu badań archeologicznych sondażowych i/lub wykopaliskowych teren badań należy uporządkować niezależnie od planowanych prac związanych z inwestycją. Wyjątkiem jest sytuacja w której teren jest lub staje się w momencie odbioru, placem budowy.

10. w trakcie realizacji inwestycji – na całym jej odcinku - należy zapewnić stały nadzór archeologiczny (na etapie robót ziemnych) z rygiorem zmiany nadzoru na archeologiczne badania wykopaliskowe w przypadku odkrycia w nadzorowanych wykopach zabytków, obiektów lub nawarstwień archeologicznych, w celu zadokumentowania ew. reliktyw starożytnego osadnictwa, nie ujawnionych podczas badań weryfikacyjnych.

- Stały nadzór archeologiczny oznacza, iż wyznaczony archeolog jest stale, osobiście obecny podczas prac ziemnych objętych rygiorem nadzoru. Na bieżąco prowadzi dokumentację fotograficzną oraz prowadzi nieprzerwaną, wnikliwą obserwację nadzorowanych prac, informując MWKZ regularnie o ich postępach oraz niezwłocznie – zgodnie z nakazem art. 32 i 33 cyt. ustawy o ochronie zabytków, o potencjalnych znaleziskach.
- W trakcie prowadzenia badań na etapie nadzoru archeologicznego prowadzący badania będzie składać co miesięczne sprawozdania. Sprawozdania miesięczne będą zawierać dokumentację fotograficzną, opisową oraz mapę lokalizującą miejsce prowadzenia nadzoru w ramach inwestycji w danym miesiącu a także informacje na temat wszystkich odkrytych obiektów lub przedmiotów o charakterze zabytkowym, ich miejsca znalezienia oraz miejsca przechowania, sposobie przechowania i proponowanym sposobie konserwacji.
- Obiekty archeologiczne ujawnione w etapie nadzoru należy zadokumentować zarówno rysunkowo jak i fotograficznie w planie a także określić i zapisać ich dokładną lokalizację a następnie zabezpieczyć i niezwłocznie zgłosić ich odnalezienie do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

- Zgłoszenie powinno mieć formę, którą można utrwalić i może mieć formę elektroniczną, np. e-mail.
- W zgłoszeniu należy wskazać czy pozyskano ruchomy materiał archeologiczny z odkrytych obiektów (np. ceramika) oraz podać jego wstępną chronologię.
- W zgłoszeniu należy zamieścić zdjęcia oraz lokalizacje odkrytych obiektów archeologicznych i luźnego materiału archeologicznego.
- W zgłoszeniu należy określić ilość (w miarę możliwości dokładną liczbę) odkrytych obiektów i luźnego materiału archeologicznego.
- W zgłoszeniu należy określić, czy wykonawca badań archeologicznych posiada możliwość pełnej eksploracji i dokumentacji zabytku, czy też wskazuje konieczność wstrzymania prac budowlanych oraz na jakim ewentualnie odcinku należy je wstrzymać.
- Należy określić, czy odnaleziony obiekt wymaga doraźnej konserwacji i zaproponować sposób jej wykonania.
- Wykonawca prac budowlanych związanych z inwestycją jest zobowiązany zapewnić osobie prowadzącej badania archeologiczne w formie stałego nadzoru archeologicznego możliwość zweryfikowania wszelkich przedmiotów odnalezionych w trakcie nadzoru saperskiego, które nie są niewypałami lub niewybuchami (i mogą być okazane w świetle oddzielnych przepisów).
- Osoba prowadząca badania archeologiczne jest zobowiązana, po uzyskaniu ww. dostępu dokonać oględzin przedmiotów odnalezionych w trakcie nadzoru saperskiego i zweryfikować, czy nie wykazują cech zabytkowych. O wynikach oględzin należy niezwłocznie poinformować Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- Wszelkie przedmioty odnalezione w trakcie nadzoru saperskiego, które posiadają cechy zabytkowe należy zabezpieczyć, poddać wstępnej konserwacji i opracowaniu przy zachowaniu oddzielnych przepisów.
- Wykonawca prac budowlanych jest zobowiązany skutecznie informować z wyprzedzeniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz osobę prowadzącą badania archeologiczne w formie stałego nadzoru archeologicznego o wszystkich planowanych pracach związanych z inwestycją i objętych nadzorem archeologicznym ze szczególnym uwzględnieniem odstępstw od harmonogramu. Dopuszczalna w zakresie informowania organu jest korespondencja elektroniczna.

11. Nadzór archeologiczny związany z pracami inwestycyjnymi należy prowadzić przy użyciu wykrywaczy metali. Całość znalezisk archeologicznych, w tym tzw. znalezisk luźnych należy zlokalizować przestrzennie, a następnie umieścić w systemie informacji przestrzennej GIS.

12. Z uwagi na potencjalne zalegania na niektórych częściach obszaru inwestycji niewypałów i niewybuchów terenowe etapy badań archeologicznych należy prowadzić pod stałym nadzorem saperskim. W przypadku odnalezienia niewypałów i niewybuchów zaleca się przeprowadzenie w sposób bezpieczny możliwie dokładnej dokumentacji (włącznie z dokumentacją fotograficzną, zwłaszcza cech znamionowych tzw. bicia) przed ich neutralizacją przez specjalistów.
13. Możliwe jest odnalezienie w trakcie badań szczątków broni posiadających cechy zabytkowe. Należy dołożyć wszelkich starań, by przy zachowaniu procedur bezpieczeństwa określonych odrębnymi przepisami oraz pod nadzorem specjalistów ww. szczątki zabezpieczyć przed zniszczeniem i pozbawić cech broni bez ich niszczenia.
14. Dla całego przedmiotowego obszaru należy sporządzić bazę danych oraz mapę w systemie informacji przestrzennej GIS zawierającą: całość wyników wszystkich etapów badań; wskazującą zachowane i uchwycone na powierzchni pozostałości militarne; dane pochodzące z analizy LiDAR, dane pochodzące z analizy zdjęć lotniczych (w tym historycznych zdjęć lotniczych), proponowaną rekonstrukcję przebiegu umocnień pochodzących z I poł. XX wieku sporządzoną na podstawie danych archiwalnych.
15. Badania należy wykonywać we wskazanej kolejności. Po każdym etapie badań (z zastrzeżeniem pkt. 6 niniejszej decyzji) należy przedstawić w ciągu 3 tygodni od zakończenia badań, sprawozdanie zawierające wnioski konserwatorskie.
16. Prowadzący badania archeologiczne na obszarze planowanej inwestycji (na każdym etapie inwestycji) winien opracować i przedstawić (przed wydaniem pozwolenia na badania) proponowany sposób ekshumacji, dokumentacji oraz godnego rozporządzenia dla wszelkich szczątków ludzkich odnalezionych na trasie planowanej inwestycji w związku z prowadzonymi, kolejnymi etapami badań archeologicznych (oraz zagwarantować jego wypełnienie w trakcie badań) ze względu na duże prawdopodobieństwo natrafienia w trakcie prac na szczątki ludzkie. Należy uzyskać niezbędne zgody, wynikające z przepisów szczególnych dot. ekshumacji zwłok.
17. Badania na etapie terenowym należy prowadzić przy rozmarzniętym gruncie ze względu na ryzyko uszkodzenia substancji zabytkowej w przypadku eksploracji zamrożonych warstw i obiektów kulturowych.
18. Przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych, uniemożliwiających dokumentowanie oraz poprawną eksplorację obiektów archeologicznych prace należy przerwać, a odsłonięte relikty zabezpieczyć przed zniszczeniem.
19. Dokumentację przebiegu wszystkich etapów badań archeologicznych oraz opracowania wyników tych badań należy prowadzić w sposób umożliwiający

jednoznaczną identyfikację i dokładną przestrzenną lokalizację wszystkich czynności oraz dokonanych odkryć. Dokumentację z przebiegu badań archeologicznych należy przekazać Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w terminie 6 miesięcy od dnia zakończenia badań.

20. W trakcie badań archeologicznych oraz po ich zakończeniu należy zapewnić konserwację wszystkich zabytków archeologicznych ze szczególnym uwzględnieniem ewentualnych materiałów organicznych, które należy bezwzględnie zabezpieczyć przed zniszczeniem mechanicznym wyschnięciem i składować w stabilnych warunkach monitorując ich stan zachowania.
21. W trakcie badań archeologicznych oraz po ich zakończeniu należy zapewnić pełne opracowanie i konserwację wszystkich zabytków archeologicznych, w tym tzw. zabytków masowych. Wszelka ewentualna selekcja archeologicznego materiału zabytkowego może mieć miejsce jedynie po złożeniu całości dokumentacji i pełnym opracowaniu badań w uzgodnieniu z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz jednostką muzealną podejmującą się przechowania zabytków.

Uzasadnienie

W dniu 14.09.2018 r. do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpłynął wniosek Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Warszawie, ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa z dnia 11.09.2018 r. w sprawie określenia zakresu i rodzaju niezbędnych badań archeologicznych w związku z zamiarem realizacji inwestycji polegającej na rozbudowie drogi krajowej nr 7 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Płońsk – Czosnów.

Wniosek zawierał prośbę „o jak najbardziej szczegółowe określenie zakresu i warunków przeprowadzenia niezbędnych badań archeologicznych”.

Po przeanalizowaniu wniosku oraz posiadanych danych archiwalnych (w tym Karty Ewidencyjnej Zabytku Archeologicznego (KEZA) stanowisk archeologicznych oraz opracowania dotychczasowych badań powierzchniowych, sondażowych i wykopaliskowych przeprowadzonych dotychczas w rejonie przedmiotowej inwestycji) Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków stwierdza, iż w zakresie kompetencji Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Warszawa Delegatura w Ciechanowie na trasie planowanej drogi S-7 Płońsk - Czosnów, na terenie gmin Płońsk i Załuski znane są stanowiska archeologiczne:

- 1 Dalanowo (aktualnie obręb Raźniewo), gm. Płońsk, ok. km 2+250 inwestycji,
- 2 Szczytniki, gm. Załuski, ok. km. 4+300 inwestycji,
- 3 Szczytno, gm. Załuski, ok. km. 7+050 inwestycji,
- 4 Szczytno, gm. Załuski, ok. km. 7+250 inwestycji,
- 5 Szczytno, gm. Załuski, ok. km. 7+850 inwestycji,
- 6 Szczytno, gm. Załuski, ok. km. 7+950 inwestycji,
- 7 Przyborowice Górne, gm. Załuski, ok. km 9+150 inwestycji,
- 8 Przyborowice Górne, gm. Załuski, ok. km 9+150 inwestycji,

- 9 Przyborowice Górne, gm. Załuski, ok. km 9+300 inwestycji,
- 10 Przyborowice Górne, gm. Załuski, od ok. km. 9+300 do 9+400 inwestycji,
- 11 Przyborowice Górne, gm. Załuski, ok. km 9+500 inwestycji,
- 12 Przyborowice Górne, gm. Załuski, ok. km 9+650 inwestycji,
- 13 Michałowek, gm. Załuski, ok. 11+100 inwestycji.

Oraz następujące zabytki nieruchome:

1. aleja lipowa w m. Załuski będąca elementem parku podworskiego wpisanego do rejestru zabytków województwa mazowieckiego pod nr A-185 - (mapa uwarunkowań środowiskowych arkusz 08);
2. bezpośrednie sąsiedztwo z zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków - park podworski w Kroczewie gm. Załuski nr rejestru A- 184 (mapa uwarunkowań środowiskowych arkusz 010);
3. dom drewniany w miejscowości Michałowek (mapa uwarunkowań środowiskowych arkusz 06) ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
4. budynek p.p. młyna w m. Kroczewo - (mapa uwarunkowań środowiskowych arkusz 010) ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków;

Ponadto inwestycja koliduje z kapliczkami i krzyżami przydrożnymi..

W zakresie kompetencji Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Warszawie na trasie planowanej drogi S-7 Płońsk – Czosnów lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, na terenie gmin Zakroczym, Nowy Dwór Mazowiecki i Czosnów znane są stanowiska archeologiczne oznaczone numerami:

1. AZP 53-63/24, Dębina, gm. Czosnów, ok. km. 33+000 inwestycji
2. AZP 53-63/29, Dębina, gm. Czosnów, ok. km. 33+000 inwestycji
3. AZP 53-63/30, Dębina, gm. Czosnów, ok. km. 33+000 inwestycji
4. AZP 53-63/32, Dębina, gm. Czosnów, ok. km. 33+000 inwestycji
5. AZP 53-63/35, Kazuń Nowy, gm. Czosnów, ok. km. 32+000 inwestycji
6. AZP 52-62/26, Zakroczym, gm. Zakroczym, ok km. 24+500 inwestycji.
7. AZP 52-62/25, Zakroczym, gm. Zakroczym, ok km. 24+000 inwestycji.
8. AZP 52-62/37, Zakroczym, gm. Zakroczym, ok km. 24+000 inwestycji.
9. AZP 52-62/46, Zakroczym, gm. Zakroczym, ok km. 24+000 inwestycji.
10. AZP 52-62/50, Ostrzykowizna, gm. Zakroczym ok km. 22+000 inwestycji.

Powyższa inwestycja może oddziaływać na zabytki znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie:

1. **Szczytno** - Park podworski wraz z drewnianym dworem z przełomu XVIII i XIX w., wpisany do rejestru zabytków pod nr A-151 na podstawie decyzji z 03.05.1962 i z 30.08.1980, działki ew. nr 28/4, 29, 30 Szczytno.
2. **Dalanówek/Dalanówkowo** – dwór i park z 4 ćw. XIX wieku, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-278 z na podstawie decyzji z dnia 05.05.1994, działka nr ew. 55/1, 55/3, 55/4, 55/5, 55/6, 177, 178,

3. **Zdunowo** – zespół dworski (dwór wraz z parkiem z aleją lipową), XVIII/XIX, pocz. XX, wpisany do rejestru zabytków pod nr .: A-186 na podstawie decyzji z 1.06.1980; działki nr ew. 23, 22/3, 94, 95
4. **Kroczewo** – kościół rzymskokatolicki pw. MB Bolesnej, XV-XIX, nr rej.: wpisany do rejestru zabytków pod nr A-73 na podstawie decyzji z 8.12.1958 , działka nr ew. 292 park dworski, XIX, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-184 na podstawie decyzji z 1.06.1980, działka nr ew. 32, 36, 328/2
5. **Strubiny** - Fort XI „Strubiny” (Twierdza Modlin), 1912-15, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-27 na podstawie decyzji z 1.03.2002 - punkt oporu Nr 4 „Strubiny (Twierdza Modlin), 1912-15, nr rej.: j.w.; działka nr ew. 4/3, 4/2; 6/1, 6/2, 6/3
6. **Henrysin** - Fort X „Henrysin” (Twierdza Modlin), 1912-15, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-26 na podstawie decyzji z 1.03.2002 - droga forteczna (aleja dojazdowa), j.w.; działka nr ew. 137, 143
7. **Zakroczym:**
 - kościół par. pw. Świętego Krzyża, ul. 18 Stycznia 2, 1 poł. XVI, XVII, 1949, wpisany do rejestru zabytków pod nr 1122/144 na podstawie decyzji z 8.12.1958; dz. ew. 113/1 oraz strefa ochrony konserwatorskiej na pobliskich działkach
 - zespół klasztorny kapucynów, ul. Świerczewskiego 32, 1757-XIX, 1957, wpisany do rejestru zabytków pod nr 1121/140 na podstawie decyzji z 9.06.1958, działka nr ew. 22 i teren w promieniu 50 m, obejmujący sąsiednie działki
 - cmentarz par. rzym.-kat., ul. Świerczewskiego, wpisany do rejestru zabytków pod nr 1469 na podstawie decyzji z 20.02.1991, działka nr ew. 1
 - Fort I „Zakroczym” (Twierdza Modlin), 1878-80, nr rej.: A-948 z 24.01.2000, działka nr ew. 18
8. **Trębki** - zespół dworski, XVIII, 1929-1930, wpisany do rejestru zabytków pod nr 1217 na podstawie decyzji z 6.01.1983
9. **Nowy Dwór Mazowiecki** - Twierdza Modlin, XIX, wpisany do rejestru zabytków pod nr 1062/69 na podstawie decyzji z 19.04.1957

Należy mieć na uwadze możliwość odsłonięcia w trakcie badań archeologicznych na etapie badań sondażowych lub wykopaliskowych lub w trakcie prac budowlanych związanych z inwestycją: szczątków ludzkich, broni lub szczątków broni, w tym posiadających cechy zabytku; niewypałów i niewybuchów; substancji niebezpiecznych - także na terenie zabytków archeologicznych.

W przypadku zabytków archeologicznych wszelkie zmiany w dotychczasowym użytkowaniu terenu oraz związane z nimi działania inwestycyjne, ingerujące w strukturę gruntu (poniżej współczesnej warstwy użytkowej), natrafiając na zabytkowe obiekty, niszczą je bezpowrotnie.

Uwzględniając powyższe zagrożenia oraz wyniki dotychczasowych badań i działając zgodnie z art. 31 cyt. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – na obszarach zabytków archeologicznych wszelkie zmiany w użytkowaniu terenów mogą być dopuszczone do realizacji po przeprowadzeniu badań archeologicznych. Ze względu na lokalizację omawianej inwestycji częściowo w granicach stanowisk

archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie warunkiem konserwatorskim dopuszczającym do działań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie przez inwestora badań archeologicznych.

Zgodnie z art. 31 pkt. 2 ustawy o ochronę zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych, o których mowa w ust. 1a, ustala wojewódzki konserwator zabytków w drodze decyzji, wyłącznie w takim zakresie, w jakim roboty budowlane albo roboty ziemne lub zmiana charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, zniszczą lub uszkodzą zabytek archeologiczny.

Decyzja na podstawie art. 31 pkt. 2 ustawy może być wydana na wniosek inwestora także zanim stanie się on właścicielem terenu przewidzianego pod inwestycję. Wniosek z dnia 11.09.2016 r. stanowi w ocenie tut. organu dostateczną podstawę do wydania cyt. decyzji.

Dla całego przedmiotowego odcinka inwestycji należy przeprowadzić pełną kwerendę źródłową obejmującą analizę zdjęć lotniczych (w tym historycznych zdjęć lotniczych) oraz kwerendę materiałów archiwalnych, co pozwoli ocenić pracochłonność kolejnych etapów badań, szczegółowo zaplanować ich harmonogramy w odniesieniu do harmonogramu inwestycji oraz przygotować podstawę merytoryczną dla przyszłych opracowań, które są nieodzownym elementem dokumentacji badań archeologicznych

Z uwagi na skalę inwestycji przedmiotowe badania archeologiczne należy przeprowadzić etapami. Kolejne etapy badań należy wykonywać we wskazanej (w orzeczeniu niniejszej decyzji) kolejności.

Z uwagi na fakt iż, przeprowadzenie kwerendy źródłowej ani wykonanie analizy LiDAR nie wymaga decyzji zezwalającej Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla etapu gabinetowego. Zalecane jest, by do tego etapu badań przystąpić w najwcześniejszym dostępnym terminie.

Należy wykonać analizy danych LiDAR dla odcinków inwestycji znajdujących się w lasach lub na nieużytkach z uwagi na fakt, iż w trakcie weryfikacji terenowej prowadzonej metodami tradycyjnymi ww. tereny są najczęściej niedostępne dla dokładnej prospekcji i znajdujące się na nich zabytki często umykają inwentaryzacji, a co za tym idzie, mogą ulec zniszczeniu w toku prac inwestycyjnych.

W opracowaniu (LiDAR) ww. analizy należy wskazać wszystkie obiekty posiadające cechy zabytku lub co do których istnieje przypuszczenie, że stanowią pozostałość takiego obiektu (m. in. pozostałości bunkrów, okopów, ziemianek, stanowisk strzelniczych związanych z historią militarną regionu; kurhany, mielerze, nasypy historycznych dróg, pozostałości historycznych zabudowań i innych form historycznego zagospodarowania terenu, które posiadają własną formę terenową). W ocenie Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przedmiotowa inwestycja ze względu na skalę i przebieg wybranej trasy - może - z dużym prawdopodobieństwem przejść przez teren obiektów zabytkowych o takim właśnie charakterze.

Należy podkreślić, iż analiza dostępnych danych numerycznych dot. ukształtowania terenu jest jak najbardziej wskazana i w przypadku zabytków archeologicznych posiadających własną formę terenową - jakimi są pozostałości umocnień - przynosi znakomite efekty (zwłaszcza na terenach leśnych), znacznie przekraczające dokładnością oraz zasięgiem inne

metody prospekcji terenowej, pozwalając na wierne oraz szybkie określenie zasięgu, ukształtowania, przebiegu oraz stanu zachowania pozostałości archeologicznych (o własnej formie terenowej).

W celu uzyskania wiarygodnych rezultatów należy jednak analizować dane o większym stopniu dokładności, a mianowicie Numeryczny Model Terenu (NMT) wygenerowany z możliwie najwyższą rozdzielczością na podstawie dostępnej chmury punktów, a następnie poddany szeregowi analiz w środowisku GIS (ze szczególnym uwzględnieniem: PCA – Principal Component Analysis of Multiple Shaded Reliefs, SVF – Skye-view Factor, LRM – Local Relief Model) przy udziale specjalisty/archeologa mającego doświadczenie w analizie zdjęć lotniczych.

Pobieżna analiza istniejących, uproszczonych modeli terenu nie może zostać uznana za wystarczającą, stwarza bowiem fałszywe wrażenie, że obszar badań pozbawiony jest obiektów zabytkowych o własnej formie terenowej, choć etap terenowy badań archeologicznych może udowodnić inny stan faktyczny.

Z uwagi na fakt, że przedmiotowy teren został już zeskanowany w ramach programu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) a dane w postaci chmury punktów są w łatwy sposób dostępne za pośrednictwem Generalnego Urzędu Geodezji i Kartografii, istnieje możliwość by przedmiotową analizę wykonać w całości gabinetowo.

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków przy zastosowaniu danych ISOK sugeruje skorzystanie z danych w formacie .las oraz ich opracowanie pod kątem odkrycia zabytków archeologicznych, nie zaś korzystanie z gotowych NMT ani też danych dostępnych „on-line” w domenie publicznej.

Kluczowym elementem właściwie prowadzonych badań będzie zebranie i opracowanie wszelkich danych w systemie informacji przestrzennej GIS oraz połączenie ich z już dostępnymi wynikami przeprowadzonych dotychczas badań przy użyciu tej technologii.

Metodycznie wykonane badania powierzchniowe, sondażowe i wykopaliskowe połączone z kwerendą i analizą LiDAR w znacznym stopniu zmniejszają ryzyko odkrycia nieznanymi wcześniej zabytków na etapie działań budowlanych, a w związku z tym ryzyko wstrzymania prac inwestycyjnych.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż spośród obecnie dostępnych metod prospekcji archeologicznej analiza obrazowania LiDAR jest metodą najbardziej ekonomiczną w stosunku do ilości i jakości dostarczanych informacji.

W pasie planowanej inwestycji należy wykonać weryfikacyjne badania powierzchniowe w pasie o szerokości ok. 300 metrów (min. 150 metrów w obu kierunkach od osi inwestycji jednak nie mniej niż całkowity zasięg planowanych prac związanych z inwestycją) w celu weryfikacji lokalizacji i stanu zachowania znanych zabytków archeologicznych oraz ew. odkrycia zabytków nie znanych wcześniej.

Na etapie weryfikacyjnych badań powierzchniowych należy dokonać weryfikacji terenowej obiektów wytypowanych wcześniej na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, kwerendy archiwalnej oraz analizy LiDAR.

Badania na etapie weryfikacyjnych badań powierzchniowych będą miały charakter nieinwazyjny (tzn. nie będą związane z zakładaniem wykopów archeologicznych).

Dodatkowo zmiany w sposobie użytkowania terenów (nieoświetlonych do badań w

trakcie prowadzenia prospekcji AZP), które nastąpiły w minionym trzydziestoleciu wskazują, że przeprowadzenie weryfikacyjnych badań powierzchniowych w trasie planowanej inwestycji, potwierdzających lub wykluczających istnienie nieznanymi wcześniej zabytków archeologicznych oraz sprawdzających stan zachowania stanowisk ujawnionych w latach poprzednich jest konieczne.

Rzetelnie przeprowadzone i opracowane badania powierzchniowe zwiększają stan wiedzy na temat dziedzictwa archeologicznego w rejonie oddziaływania planowanej inwestycji, co pozwala na jego skuteczniejszą i bardziej planową ochronę zmniejszając jednocześnie ryzyko wstrzymania prac ziemnych związane z odkryciem nieznanego wcześniej zabytku (do czego zobowiązuje art. 32 cyt. ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) w trakcie niezbędnego dla inwestycji tej skali nadzoru archeologicznego. Uzupelnienie badań o weryfikację wyników analizy danych pochodzących ze skaningu lotniczego pozwoli na sprecyzowanie dalszych działań, objęcie ochroną nieznanymi wcześniej zabytków, które zostaną ujawnione w trakcie weryfikacji oraz usunięcie z planu prac obiektów, które zostały zweryfikowane negatywnie. Po tym etapie Urząd oraz Inwestor będą posiadali podstawy merytoryczne konieczne do sporządzania planów poszczególnych zabytków oraz określania rzeczywistej kolizji ww. zabytków z planowaną inwestycją.

Inwestor będzie mógł ew. zweryfikować lub zmodyfikować plan prac inwestycyjnych ograniczając na niektórych odcinkach inwestycji zakres ingerencji w substancję zabytkową co pozwoli częściowo uniknąć jej zniszczenia, a zatem pozwoli ograniczyć zasięg koniecznych badań wykopaliskowych.

Przeprowadzenie ww. etapów badań pozwoli na określenie zakresu finalnego etapu badań archeologicznych - wyprzedzających inwestycję archeologicznych badań wykopaliskowych na obszarze inwestycji, który pokrywa się z terenami ujawnionych zabytków archeologicznych (określenie zakresu kolizji inwestycji ze stanowiskami archeologicznymi będzie możliwe po przedstawieniu projektu budowlanego z wyraźnie zaznaczonym maksymalnym zasięgiem wszelkich prac ziemnych związanych z inwestycją).

Weryfikacyjne archeologiczne badania powierzchniowe mogą być przeprowadzone na terenie będącym własnością inwestora, jednak w przypadku gdy inwestor nie jest właścicielem gruntu, a w grę wchodzi interes społeczny oraz słuszny interes strony, stosowne postępowanie o wydaniu zgody (w drodze decyzji) na przeprowadzenie ww. badań może zostać wszczęte poprzez obwieszczenie (na podstawie art. 94 cyt. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Określona szerokość pasa, w którym należy prowadzić weryfikację powierzchniową wynika z wypracowanej praktyki i pozwala na umiejscowienie wyników badań w szerszym kontekście. Zmniejsza także szanse pominięcia w trakcie weryfikacji trudno dostępnych obiektów zabytkowych.

Wszystkie kolejne etapy badań archeologicznych będą dotyczyły jedynie bezpośredniego pasa działań inwestycyjnych.

Przedstawiając sprawozdanie z badań powierzchniowych należy wytypować stanowiska archeologiczne (ujawnione w trakcie badań weryfikacyjnych) bezpośrednio zagrożonych przez inwestycję i przebadać je wykopaliskowo (powierzchnia badań zostanie określona po dostarczeniu do MWKZ wyników rozpoznania terenowego zawierającego

wnioski konserwatorskie).

Ww. etap dotyczy właściwych działań mających na celu zabezpieczenie substancji zabytkowej przed fizycznym zniszczeniem.

Dodane w podpunktach do pkt. 4 warunki szczegółowe wynikają z wypracowanej praktyki i w ocenie tut. organu pozwolą uniknąć uszkodzenia lub zniszczenia badanych obiektów i nawarstwień archeologicznych.

Składając, zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) wnioski o wydanie pozwoleń na prowadzenie badań archeologicznych na poszczególnych stanowiskach archeologicznych należy do ww. wniosków zgodnie z cyt. rozporządzeniem dołączyć odpowiednio, indywidualnie opracowane programy badań. Programy badań mogą zawierać propozycje sposobu przeprowadzenia badań archeologicznych, które mogą być bardziej szczegółowe niż warunki zawarte w orzeczeniu niniejszej decyzji; jednak nie mogą być z nią sprzeczne.

Na obszarach, na których nie stwierdzono – z powodu niedostępności terenu dla obserwacji powierzchniowej – materialnych śladów osadnictwa, ale w których (za względu na położenie w krajobrazie, formy terenowe i kontekst osadniczy lub wyniki analizy LiDAR) można spodziewać się istnienia obiektów archeologicznych należy (w przypadkach, w których nie jest możliwa jednoznaczna weryfikacja metodą powierzchniową) wytypować sondáže poszukiwawcze. Niniejszy warunek dotyczy szczególnych przypadków takich jak np. nieznanie wcześniej objekty, co do których istnieje przypuszczenie, że są kurhanami, mielerzami lub pozostałościami umocnień i będzie miał zastosowanie w sytuacji, w której wyniki weryfikacji powierzchniowej nie są rozstrzygające, co może mieć miejsce w przypadku przechodzenia inwestycji przez obszary leśne.

Przeprowadzenie wcześniejszych badań sondażowych dopuszczalne oraz możliwe jest także na terenie znanych zabytków archeologicznych dla których trudno jest ocenić ich stan zachowania.

Badania sondażowe – w przypadkach, w których są stosowane mają na celu przybliżenie charakterystyki zabytku archeologicznego, w tym zasięgu stanowiska, przebiegu jego granic, rodzaju i stanu zachowania obiektów archeologicznych i ruchomego materiału zabytkowego. Posiadanie tej wiedzy jest pomocne lub w niektórych przypadkach konieczne w celu właściwej oceny pracochłonności finalnego etapu badań, czyli szeroko-płaszczyznowych badań wykopaliskowych oraz sporządzenia rzeczowego i właściwego programu badań, który umożliwi merytorycznie poprawne badania wykopaliskowe.

Dopuszczalnym rozwiązaniem jest prowadzenie archeologicznych badań wykopaliskowych na terenie poszczególnych stanowisk archeologicznych fazami. Przy przyjęciu takiego rozwiązania, należy w pierwszej części badań wykopaliskowych rozpoznać, wyeksplorować i zadokumentować część stanowiska w ramach inwestycji (wskazane jest by była to część centralna stanowiska). Po pierwszej fazie badań wykopaliskowych na ww. stanowisku należy przeprowadzić odbiór konserwatorski. O ewentualnym zastosowaniu ww. rozwiązania decyduje wojewódzki konserwator zabytków. Ewentualne propozycje w tym

zakresie należy zgłaszać w programie badań archeologicznych składanym wraz z wnioskiem o wydanie pozwolenia na badania archeologiczne, oddzielnie dla każdego z wyznaczonych zabytków archeologicznych.

Ocena zasadności kontynuowania badań w formie wykopaliskowej nastąpi m. in. na podstawie cyt. odbioru konserwatorskiego po pierwszej fazie badań wykopaliskowych (lub po wykonaniu sondażu) oraz dokumentacji polowej badań. W przypadku kontynuowania badań wykopaliskowych odbiór konserwatorski winien odbywać się po każdym pełnym etapie badań (przed zasypaniem terenu objętego odbiorem) na poszczególnych stanowiskach archeologicznych.

Taki sposób prowadzenia badań archeologicznych zapewnia możliwość stałego nadzoru nad jakością prac. Umożliwia szybkie i płynne reagowanie na zagrożenia w stosunku do substancji zabytkowej i pozwala je usuwać.

Należy mieć na uwadze możliwość odstonięcia w trakcie badań archeologicznych na etapie badań sondażowych lub wykopaliskowych lub w trakcie prac budowlanych związanych z inwestycją: szczątków ludzkich; broni lub szczątków broni, w tym posiadających cechy zabytku; niewypałów i niewybuchów oraz substancji niebezpiecznych także na terenie zabytków archeologicznych.

Nadzorowanie procesu badawczego na każdym etapie pozwala dopasować jego harmonogram do harmonogramu inwestycji przez co zmniejszone jest ryzyko, iż badania archeologiczne doprowadzą do spowolnienia prac budowlanych.

Zastrzeżenia zawarte w pkt. 10 orzeczenia dotyczą sytuacji w której na danej inwestycji lub na jej części zakończone zostały wcześniejsze etapy badań a teren został zwolniony do prowadzenia prac budowlanych.

Zasadne jest by pod tym względem inwestycja została podzielona na mniejsze odcinki bowiem zakończenie badań wykopaliskowych w różnych jej częściach może nastąpić w różnym czasie.

Dodatkowy stały nadzór archeologiczny (na etapie robót ziemnych) w trakcie realizacji planowanej inwestycji jest niezbędny ze względu na konieczność zadokumentowania śladów osadnictwa pradziejowego, nie ujawnionych podczas badań weryfikacyjnych, ze względu na niedostępność niektórych obszarów do przeprowadzenia badań archeologicznych metodą powierzchniową.

Należy podkreślić, że stały nadzór archeologiczny oznacza, iż wyznaczony archeolog jest stale, osobiście obecny podczas prac ziemnych objętych rygiorem nadzoru. Na bieżąco prowadzi dokumentację fotograficzną oraz prowadzi nieprzerwaną, wnikliwą obserwację nadzorowanych prac, informując Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków regularnie o ich postępach oraz niezwłocznie – zgodnie z nakazem art. 32 i 33 cyt. ustawy o ochronie zabytków, o potencjalnych znaleziskach.

Nadzorem archeologicznym należy objąć wszystkie prace związane z usuwaniem lub przemieszczaniem gruntu. Także prace związane z budową dróg technicznych lub usuwaniem nieczynnych fragmentów instalacji (np. nieczynnych już odcinków gazociągu).

Nadzór archeologiczny związany z pracami inwestycyjnymi należy prowadzić przy użyciu wykrywaczy metali z uwagi na spodziewaną, dużą ilość drobnych przedmiotów metalowych posiadających wartość historyczną co wynika z lokalizacji inwestycji wokół dużej metropolii oraz z uwagi na historię militarną regionu. Całość znalezisk

archeologicznych w tym tzw. znalezisk luźnych należy zlokalizować przestrzennie, a następnie umieścić w systemie informacji przestrzennej GIS. Stosowanie systemu informacji przestrzennej w porządkowaniu dokumentacji znalezisk jest jedynym sposobem na zapewnienie pełnego i kompleksowego opracowania znacznej ilości znalezisk z tak dużego terenu, z jakim mamy do czynienia w przypadku przedmiotowej inwestycji.

Prace prowadzone pod ścisłym nadzorem archeologicznym, prowadzone są z rygiorem zmiany nadzoru na archeologiczne badania wykopaliskowe w przypadku odkrycia w nadzorowanych wykopach zabytków, obiektów lub nawarstwień archeologicznych, co oznacza, że w przypadku odkrycia w trakcie nadzoru archeologicznego obiektów lub nawarstwień archeologicznych prowadzący badania winien wypełnić wszystkie warunki zawarte w pkt. 10 orzeczenia niniejszej decyzji.

Z uwagi na potencjalne zalegania na niektórych częściach obszaru inwestycji niewypałów i niewybuchów terenowe etapy badań archeologicznych należy prowadzić pod stałym nadzorem saperskim. W przypadku odnalezienia cyt. niewypałów i niewybuchów zaleca się przeprowadzenie w sposób bezpieczny możliwie dokładnej dokumentacji (włącznie z dokumentacją fotograficzną, zwłaszcza cech znamionowych tzw. bicia) przed ich neutralizacją przez specjalistów. Przedmiotowy warunek stanowi podstawowe zabezpieczenie zdrowia i życia archeologów, specjalistów i innych uczestników badań.

Programy poszczególnych etapów badań są miejscem w którym należy umieścić szczegółowe propozycje dot. szczegółów i sposobów wypełnienia tego warunku.

Możliwe jest odnalezienie w trakcie badań szczątków broni posiadających cechy zabytkowe. Należy dołożyć wszelkich starań, by przy zachowaniu procedur bezpieczeństwa określonych odrębnymi przepisami oraz pod nadzorem specjalistów ww. szczątki zabezpieczyć przed zniszczeniem i pozbawić cech broni bez ich niszczenia. Powyższy warunek wynika z historii militarnej regionu oraz dotychczasowych znalezisk dokonanych na terenie centralnego Mazowsza (np.: badania związane z budową trasy S-8 w rejonie stanowisk Nadma 10 i Nadma 12). Pozostałości militarne mogą być jednocześnie cennymi zabytkami wzbogacającymi kolekcje muzealne.

Wykonanie poprawnego merytorycznie opracowania dla badań o tak dużej skali jest zadaniem trudnym i wykraczającym poza możliwości pojedynczego archeologa i/lub specjalisty, w związku z tym należy dołożyć wszelkich starań by w jego wykonanie zaangażowani byli przedstawiciele różnych specjalności w zakresie archeologii (zależnie od ujawnionego w trakcie badań materiału zabytkowego). Baza informacji przestrzennej GIS będzie miejscem łączenia wyników wszystkich etapów badań i umożliwi rzetelne zebranie wyników.

Badania należy wykonywać we wskazanej kolejności, aby umożliwić osobom prowadzącym kolejne etapy aktywne korzystanie z wyników wcześniejszych prac oraz uniknąć wykonywania niektórych kosztownych prac wielokrotnie.

Po każdym etapie badań (z zastrzeżeniem pkt. 10 orzeczenia niniejszej decyzji) należy przedstawić w ciągu 3 tygodni od zakończenia badań, sprawozdanie zawierające wnioski konserwatorskie co wynika bezpośrednio z przepisów prawa. Zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót

budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) sprawozdanie z badań jest częścią dokumentacji badań. Wykonujący badania archeologiczne winien zapewnić Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków dostęp do informacji o postępach prac w postaci sprawozdań składanych po każdym etapie wykonanych badań (z zastrzeżeniem pkt. 6 orzeczenia niniejszej decyzji).

Prowadzący badania archeologiczne, na obszarze planowanej inwestycji, winien opracować i przedstawić (przed wydaniem pozwolenia na badania) proponowany sposób ekshumacji, dokumentacji oraz godnego rozporządzenia wszelkich szczątków ludzkich odnalezionych na trasie planowanej inwestycji w związku z prowadzonymi, kolejnymi etapami badań archeologicznych (oraz zagwarantować jego wypełnienie w trakcie badań) ze względu na duże prawdopodobieństwo natrafienia w trakcie badań archeologicznych na szczątki ludzkie oraz uzyskać niezbędne zgody, wynikające z przepisów szczególnych dot. ekshumacji zwłok.

Warunki zawarte w pkt. 2, 8, 9, 10 orzeczenia niniejszej decyzji wynikają z konieczności zapewnienia merytorycznej jakości badań archeologicznych oraz konieczności zapewnienia, iż substancja zabytkowa nie poniesie uszczerbku w toku badań. Możliwe jest, iż w toku wydawania decyzji zezwalających na badania dla każdego z wyznaczonych zabytków archeologicznych oddzielnie Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków wyda dodatkowe, oddzielne, szczegółowe warunki zgodnie z podstawą prawną (cyt. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Należy zauważyć, że niszczenie lub uszkodzenie zabytku, choćby sprawca działań nieumyślnie, stanowi przestępstwo spenalizowane w art. 108 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zgodnie z art. 31 ust. 3 cyt. ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami egzemplarz dokumentacji badań, o których mowa w ust. 1, podlega po ich zakończeniu nieodpłatnemu przekazaniu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków. W pkt. 10 i 15 orzeczenia niniejszej decyzji Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków określił częściowo czas i sposób prowadzenia dokumentacji. Niniejszy warunek jest zgodny z treścią cyt. Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i może zostać umieszczony dodatkowo w poszczególnych decyzjach zezwalających na prowadzenie badań archeologicznych. Ważnym jest, by inwestor brał pod uwagę koszty i czas poprawnego przygotowania dokumentacji badań archeologicznych i uwzględnił je w budżecie oraz harmonogramie inwestycji.

W trakcie badań archeologicznych oraz po ich zakończeniu należy zapewnić pełne opracowanie i konserwację wszystkich zabytków archeologicznych, w tym tzw. zabytków masowych. Wszelka ewentualna selekcja archeologicznego materiału zabytkowego może mieć miejsce jedynie po złożeniu całości dokumentacji i pełnym opracowaniu badań w uzgodnieniu z tut. organem oraz jednostką muzealną podejmującą się przechowania zabytków.

Nie jest dopuszczalne wybiórcze traktowanie materiału zabytkowego lub wkraczanie osób prowadzących badania archeologiczne; osób poszukujących zabytków przy użyciu wykrywaczy metali lub wykonujących prace związane z inwestycją w kompetencje Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków lub jednostek muzealnych poprzez

samodzielne podejmowanie decyzji o rezygnacji z podejmowania części materiału zabytkowego lub o dysponowaniu zabytkami we własnym - nieuzgodnionym - zakresie.

Szczegółowe zasady postępowania z zabytkami winny znaleźć się w odpowiednich programach badań dołączonych do wniosków o wydanie pozwoleń na prowadzenie poszczególnych etapów badań.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przedmioty będące zabytkami archeologicznymi odkrytymi, przypadkowo znalezionymi albo pozyskanymi w wyniku badań archeologicznych, stanowią własność Skarbu Państwa; zgodnie z art. 35 ust. 2 cyt. ustawy Własność Skarbu Państwa stanowią również przedmioty będące zabytkami archeologicznymi, pozyskane w wyniku poszukiwań; zaś art. 35 ust. 3 cyt. ustawy zgodnie z miejsce przechowywania zabytków archeologicznych odkrytych, przypadkowo znalezionych albo pozyskanych w wyniku badań archeologicznych bądź poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12, określa wojewódzki konserwator zabytków, przekazując je, w drodze decyzji, w depozyt muzeum lub innej jednostce organizacyjnej, za jej zgodą.

Prowadzący badania archeolog winien zasugerować sposób postępowania z zabytkami jednak nie jest uprawniony do samodzielnego nimi dysponowania.

Biorąc pod uwagę powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Od decyzji niniejszej przysługuje, zgodnie z przepisem art.129 § 1 i § 2 Kodeksu Postępowania Administracyjnego, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które strona może wnieść w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa.
2. Zgodnie z art. 127a cyt. ustawy Kodeks postępowania administracyjnego w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna
3. Niniejsza decyzja może zostać zmieniana (także na wniosek strony) po każdym kolejnym etapie badań, lub też **po każdym kolejnym etapie badań inwestor może wnioskować o wydanie nowej decyzji określającej zakres i rodzaj dalszej części badań.**
4. Przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych, uniemożliwiających dokumentowanie oraz poprawną eksplorację obiektów archeologicznych prace należy przerwać, a odsłonięte relikty zabezpieczyć przed zniszczeniem.
5. Zgodnie z art. 30 ustawy Właściciel lub posiadacz zabytku nieruchomego bądź nieruchomości o cechach zabytku jest obowiązany udostępnić ten zabytek bądź nieruchomość wykonawcy badań w celu ich przeprowadzenia.
6. W przypadku odmowy udostępnienia zabytku nieruchomego bądź nieruchomości, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję

- nakazującą właścicielowi lub posiadaczowi udostępnienie tego zabytku bądź nieruchomości, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.
7. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 lub 2, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.
 8. Zgodnie z przepisem art. 28 Kpa Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek
 9. Interes prawny to taki interes faktyczny, który został wzięty przez prawo w ochronę polegającą na możliwości żądania od organu administracji podjęcia określonych czynności mających na celu zrealizowanie interesu lub usunięcie zaistniałego zagrożenia. Interes prawny, aby mógł być zaspokojony przez administrację, musi być osobisty, własny, indywidualny oraz musi być konkretny, dający się obiektywnie stwierdzić, aktualny i znajdujący swoją podstawę w przepisach prawa materialnego oraz potwierdzenia w okolicznościach faktycznych.
 10. Zgodnie z art. 94 cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami W postępowaniach administracyjnych dotyczących historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów budowlanych oraz terenów, na których znajduje się znaczna ilość zabytków archeologicznych, strony tych postępowań mogą być zawiadamiane o decyzjach i innych czynnościach ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub wojewódzkiego konserwatora zabytków przez obwieszczenie lub w inny zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości sposób publicznego ogłaszania.
 11. Niniejsza decyzja nie zwalnia z konieczności posiadania wszystkich innych zezwoleń wymaganych prawem.
 12. Niniejsza decyzja nie zwalnia z obowiązku wynikającego z art. 36 ust. 1 pkt. 11 cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z cyt. art. Podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru wymaga pozwolenia Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W związku z powyższym należy uzyskać oddzielne pozwolenia dla każdego przypadku w którym przedmiotowa inwestycja koliduje z terenem zabytku wpisanego do rejestru zabytków.
 13. Niniejsza decyzja nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na prowadzenie badań archeologicznych - zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
Wniosek w sprawie zezwolenia składa właściciel lub użytkownik gruntu – zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609).
 14. Akta spraw, a także materiały archiwalne (w tym karty KEZA stanowisk archeologicznych oraz opracowania dotychczasowych badań powierzchniowych,

sondażowych i wykopaliskowych przeprowadzonych dotychczas w rejonie przedmiotowej inwestycji) znajdujące się w archiwum Wydziału Archeologii Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków oraz Delegaturze Ciechanów Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, są dostępne do wglądu w godzinach pracy Urzędu odpowiednio do zakresu inwestycji pod względem kompetencji terenowej w siedzibie Urzędu oraz Delegatury Urzędu.

15. Stały nadzór archeologiczny oznacza, iż wyznaczony archeolog jest stale, osobiście obecny podczas prac ziemnych objętych rygiem nadzoru. Na bieżąco prowadzi dokumentację fotograficzną oraz prowadzi nieprzerwaną, wnikliwą obserwację nadzorowanych prac, informując MWKZ regularnie o ich postępach oraz niezwłocznie – zgodnie z nakazem art. 32 i 33 cyt. ustawy o ochronie zabytków, o potencjalnych znaleziskach.

z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Bogna Radzimińska
Kierownik Wydziału Archeologii

Sprawę prowadzi:

Mariusz Wiśniewski
Starszy Inspektor Ochrony Zabytków
mwisniewski@mwkz.pl, 022 44 30 421

Otrzymują:

1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
Oddział w Warszawie,
ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa
2. a/a WUOZ WA MW.
3. a/a WUOZ - Delegatura Ciechanów

Do wiadomości:

4. Narodowy Instytut Dziedzictwa
ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
5. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
ul. Wspólna 2 (IV p), 00-926 Warszawa